

מלאכת דש ד: סחיטה ב: (זמן קיץ מסכת שבת יב)

.1

גמרא קמה. מ"גופא כבשים שסחטן" עד "מיתבי סחטין"
תוספות עג: ד"ה "וצריך"
תוספות כתובות ו. ד"ה "האי" מ"אבל קצת קשה אי פסיק רישיה" עד "ועוד י"ל דכל דבר"
חדושי רבי עקיבא איגר כתובות ו. ד"ה "בא"ד ואומר ר"י"
גמרא כתובות ו. מ"ורב שרי" עד "והא אמר רב חייא בר אשי"
רשב"א כתובות ו. ד"ה "ואמרינן בהא" מ"ור"ת ז"ל חילק" עד "והביא ראייה"
תוספות כתובות ו. ד"ה "האי" עד "וקשה לר"ת", ומ"והכא אומר ר"ת" עד "ועיקר", ומ"ומצינן למימר" עד "וראיות"

.2

גמרא קמד: מ"אמר רב יהודה אמר שמואל" עד "מתלב רמי בר חמא"
תוספות קמה. ד"ה "ורבי יוחנן" מ"ופי ר"ח" עד הסוף
שלחן ערוך אורח חיים סימן שכ סעיף ו
משנה ברורה סימן שכ סעיף קטן כב מ"ולפ"ז בזמן הזה" עד "ודע"
חזון איש אורח חיים סימן נו אות ז

שם או הלכה כר"י דאמר דש"מ אסור. עיין פסחים כה ע"ב תד"ה לא אפשר.

דף ר' ע"א תד"ה האי מסוכרייתא כ"ר והכ"ה אומר ר"ה דליכא למימר דאסור משום מפרק כיון שהנסחע הולך לאיבוד דכל פסוק רישא דלא ניחא ליה שרי. קשה לי ה"ה פ"ר דלא ניחא ליה ה"ה משא"ל לגופה דלר"י הי"ב וא"כ י"ל דר"ב סבר דבאי כר"י דמשא"ל חייב דהא מלינו דשמואל סבר כן דדבר שאלנו מתכוין ס"ל כר"ש וצמח"ל ס"ל כר"י כדאיתא בשבת, והא דמתרלין דמודה ר"ש צפ"ר היינו דאלו לא הוה ר"ש צפ"ר דמ"מ מקרי אינו מתכוין א"כ א"ל דסבר דהא כר"י דמשא"ל חייב דהא מ"מ ה"ה אינו מתכוין דצ"ה ס"ל כר"ש ולא אמרין דמודה ר"ש דלא מקרי אינו מתכוין וצמח"ל חיסורים אסור לר"ש אלא דבשבת ה"ה משא"ל, וי"ל דר"ב ס"ל דהא כר"י דמשא"ל חייב, ולריך התיישבות.

בא"ד ועל פי הערוך קשה דתנן המפיים מורסא ואם להוליא ממנה ליחה פטור ומותר ודוקא משום לערא אצל אי לאו משום לערא היה אסור אע"ג דלא ניחא ליה צפה כלל. תימא ה"ה מפיים מורסא מכיון להמלאכה דהיינו לפתוח המורסא דזהו המלאכה אלא דאין לריך לגופה להוליא ולהכניס אויר אלא להוליא ממנה ליחה ופשיטא דזכו אסור כמו כל מלאכה שא"ל כמו מכבה וחופר צור, והערוך אינו מתיר רק באינו מתכוין כמו צגיית דאינו מתכוין שיטעה כלל הסחיפה ומ"ה זה שהקשו (אב"ה עיין בצורות דף כה ע"ה תד"ה גוזז במספרים). (ועי' ח"י יומא דף ל"ד אות טו).

בא"ד ואומר ר"י דמלין למימר דדוקא כצ"ש שרי דה"ה הנסחע מהם כמו אובלל דאיפרת כדאמרין דאפילו למימיהם פטור אצל אסור כ"ר, ותמיה דמה הועילו צ"כ, דמ"מ תקשו לר"י דאמר דבשבת למימיהן חייב חטאת ואעפ"י כן סובר דלגופה מותר לכתחלה וצ"ג. ואולי י"ל דכונת תוס' רק בדרך הוכחה כדאמרין דאפילו למימיהם פטור, היינו דהרי חזין דלר"ב למימיהם פטור וע"כ הטעם דהנסחע אובלל דאיפרת, וא"כ י"ל דעד כאן לא פליג ר"י אלא בסוחט למימיהם דצ"ה שם משקים עליו, אצל לגופה ג"כ ר"י ס"ל דהנסחע הוא אובלל דאיפרת ואין כאן סחיפה כלל.

ע"ב רש"י ד"ה חייב וכו' דאשכחן צנין צבע"ה. שבת לה ע"ב.

דף ז' ע"א ח"ל ר"ב פפי לר"ב פפא מה דעתך (דאמרת משמיה דר"ב דר"ב דר"ב דר"ב ע"ב שרי למצטול צמח"ל אצל בשבת לא). תימא ה"ה כר"ש פרק הנחנקין בסנהדרין (דף פד ע"ה) מצוהר דשגגת סקילה אסור ושגגת לאו מותר (וצמח"ל שם ד"ה ור"ש הקשו דא"כ שמואל דס"ל צמח"ל שא"ל לגופיה כר"י איך סבר דבשבת דבש"מ מותר ג"כ מיחה ה"ה ה"ה שגגת סקילה, ועי"ש מה שחירלו, ותוכן דצריכה דדוקא צמח"ל דהשש קרוב דשמה יתפוך ידו צענין שיהא פסוק רישא דזהו החמירו באיסור סקילה) א"כ דלמא ר"ב ס"ל כשמואל דהלכה כ"ר שמעון דצ"ר ש"מ והלכה כר"י צמח"ל שא"ל, וס"ל דלא ה"ה מקלקל אלא הפחת, ומש"ה בשבת אף דלא ה"ה פ"ר אסור דשמה לא יעה כראוי, ויצטול צענין דיהיה פ"ר (והרי אצ"י הקשה דה"ה פ"ר אלא דמשנין יש צקילין בהעיה עכ"פ חשש איכא שמה יצטול צענין דה"ה פ"ר) וצמח"ל דאיסור סקילה אסור וצ"ו"ט דאיסור לאו שרי, ולריך תלמוד.

ע"ב צרכת חתנים צבית חתנים. עיין סוכה כה ע"ב תד"ה אין שמחה.

דף ח' ע"ב כל המנצל פ"ו. עיין ע"ז יו"ד רס"י קכד.

דף ט' ע"א החס אונס ה"ה. עיין יצמות לה ע"ה תד"ה אש"פ. תד"ה ל"ג באשת כהן וא"ת וגוקמה לחזקה דהיתה כשרה לכהונה ולא זנתה תחתיו וכו'. וי"ל דה"ה ס"ס לחומרא ספק תחתיו ואח"ל אינה תחתיו שמה לנכרי (אב"ה ג"כ הפ"י הקשה כן) ואף דקיי"ל כר"ג לקמן צמח"ל משבצת דאפילו צ"ב פסולים גלמנת (וכי תוס' הטעם דס"ל) דאשה מזנה צדקת ומזנה מ"מ דלמא אנסה נכרי, דה"ה ר"ב אונסים יש להם קול ה"ה רק ר"ב מדרבנן ומדינה ה"ה ספיקא, וצמח"ל דר"ג ליכא קושיא דלמא צמח"ל דמ"מ לא ה"ה נגד ר"ב פסולים ד"ל דלמא צמח"ל ה"ה וקיימא חזקה צדקת

ומזנה, גם כתבתי בתשי' צדוקת ומזנה לאו ענין חזקה הוא אלא דלא ה"ה נגד ר"ב פסולים ד"ל דבאמת צ"ו פסולין לה וה"ה לא נחלית להם עד שצ"ה כשר ונחלית לו, וא"כ עכ"פ ספיקא ה"ה שמה נחלית לפסול וה"ה ס"ס להחמיר ומתמימא על החוס' דלא נחתי לה"ה. ואולי החוס' ס"ל דמייירי צ"ב גוויי אף צעיר דכולה ישראלים וכשרים לה ח"ה לא חיישינן שצמח"ל בשדה לפסול דאמרין כאן נמלא כאן ה"ה דצמח"ל צמח"ל צמח"ל, וצ"ו"ט דלשיטת ר"ה (שהצי"ה חוס' ר"ש מכילתין) דביאת נכרי ל"ש צ"ה, וצמח"ל ה"ה דמוכח מכמה סוגיות דצמח"ל לנכרי אסורה לצמח"ל כמ"ש תוס' שם היינו מדרבנן, וא"כ יקשה צמח"ל דאוקימתא באשת ישראל ונתקדשה פחות מצ"ה ג' דמ"מ לשחרו דדאורייתא ה"ה ס"ס ספק נכרי ספק אונס, וצמח"ל ה"ה ספק דרבנן דשמה צמח"ל דכמו דספק אונס מקרי ספק לענין לנרף לס"ס דאורייתא ה"ה ה"ה ספק מעליא לענין ספיקא דרבנן כדמשמע צ"כ"מ דספק אחד דרבנן וס"ס דאורייתא דמיון להדדי, (ועיין ד"מ יו"ד סימן פ"ג ג"כ דג"ס מלוותים) ויהיה צמח"ל לומר דמייירי היכא דכולה ישראלים וליכא ספק נכרי, אף דמ"מ י"ל דלכך אוקימתא באשת ישראל מייירי צמח"ל לספקי צמח"ל אצל לאוקימתא בא"כ מייירי צמח"ל לספקי צמח"ל, או דמייירי כהדדי צמח"ל אצל מ"מ צמח"ל פסולים לה, מ"מ ס"ל לתוס' דמשמע דמייירי צ"ב גוויי אף צמח"ל לספקי צמח"ל, ודומק.

ת"ו קשה אף אלו ידעו ודאי דה"ה אינה תחתיו מ"מ ספק לכשר או לפסול אסורה (אב"ה וכן הקשה צ"כ"מ) כדמשמע להדיא בסוגיא דר"ה משבצת דעממא דר"ג דאלים ליה צ"ו אצל צ"ה צ"ו לא דמשום מעלת יוחסין החמירו חז"ל, ומשמע אף בגשמת ת"ה דצ"ה צ"ו אינו מיקל ר"ג יותר מר"י ולר"י משמע דיעבד ת"ה דה"ה מדמי ליה לשצ"ה וכן צמח"ל דארום וארוסתו משמע דלר"י אפילו דיעבד ת"ה וה"ה לר"ג צ"ה צ"ו. ול"ה נראה דבאמת ה"ה לתוס' לתרץ כן אלא דר"ל לקושטא דמלתא דאף היכא דליכא לספקי צמח"ל ופסול מ"מ אסורה דלגבי חזקה ה"ה חזקה בגוף. וצ"ו"ט דה"ה מוכרח כן דה"ה כצ"ו ה"ה דבאשת ישראל לא מחיירם מצ"ה חזקה ה"ה דהיתה צמח"ל היינו דר"ב אונס יש לה קול, וה"ה מ"מ נימא דה"ה פיתוי קטנה דליכא קול ע"כ משום דה"ה לג"ה חזקה בגוף א"כ ממילא ה"ה צ"כ אף צמח"ל לספקי צמח"ל אסורה כיון דנגד חזקה ה"ה חזקה יש חזקה בגוף.

אך תירוטם ז"ל דאוקמי לחזקה בגוף תמיה לי דלמאי לא נימא כ"ה צמח"ל לפניך ואוקמי לחזקה ה"ה דצמח"ל מצ"ה כשא"ה תחתיו כמו צמח"ל שגמ"ד צ"ה נדה ולחד תירוטא דתוס' דלא אמרין כן רק צמח"ל דחסר ואח"ה ניחא, (אב"ה ג"כ זה כתב צ"כ"מ) אצל לאידך תירוטם קשה. וי"ל דה"ה באמת קושית תוס' אינה חזקה דה"ה אסורה מחמת ספק דצמח"ל לפסול וכדכתבנא, אלא דנקטו לקושטא דמילתא דאף צמח"ל לספקי צמח"ל אסורה משום דאוקמי בחזקה בגוף, ואולי הכ"ה כפי תירוטם דרק צמח"ל אמרין כן משום חסר ואח"ה ולא"הן שיטות יתרו צמח"ל דמייירי דוקא צ"ה לספקי צמח"ל.

ועדיין קשה דה"ה ממה דלא מקילין באשת ישראל מחזקה דה"ה פיתוי קטנה מוכח דהטעם משום דאוקמי בחזקה בגוף ויקשה לא"הן סברא דתוס' דצ"ב ענין אמרין תרתי לריעותא נימא דכ"ה צמח"ל לפניך וגוקמה לחזקה ה"ה דה"ה צמח"ל (ולומר דלכך תירוטא ס"ל לתוס' דלא פסקו לפיתוי קטנה אונס וכשיטת הרמב"ם, זה בידאי דה"ה כיון דתוס' צ"ה מקום לא העלו זה לספק דלא פסקו כסוגיא דיצמות דפיתוי קטנה אונס. ולמ"ש הש"ך (צמח"ל ס"י א') דה"ה דליכא חזקה ורובא לא אמרין דתרתו לריעותא משוי גודאי, וי"ל הכ"ה נמי הכ"ה דליכא חזקה דנולדה בתולה ורוב שאינן מזנים) וי"ל דצ"ב מקום דמ"מ צ"ה לריעותא כמו צמח"ל, וכן קושית תוס' צמח"ל וצמח"ל שגמ"ל פגום, וכן קושיתם צמח"ל דה"ה צ"ה מומין דנימא כ"ה מוס לפניך ואוקמי לחזקה פנויה, היינו דכל היכא דריעותא שלפנינו מורה על החזקה, דצמח"ל כשה"ה עתה צמח"ל חסירה מורה דאינה

טעמא אין מטבילין כלים בשבת גזירה דילמא אתי לידי סחיטה, הילכך ש"מ דהא דאמרין מותר לסנן את היין בסודרין משום דליכא סחיטה ביין הוא²⁴¹.

הא דלא פריך נמי דשמואל אדשמואל, משום דלדידיה לא קשיא אלא אליבא דבי רב דלא בקיאינן במילי דשמואל, אלא אליבא דנהרדעי דתלמידי דשמואל הוו ובקיאין במילי לא קשיא כלל. ובמסקנא נמי לא תיקשי כלל לא לרב ולא לשמואל.

לעולם רב כר' יהודה סבירא ליה להך לישנא דאמרת²⁴³ דם מיפקד פקיד מקלקל הוא אצל הפתח. כלומר ולדם הוא צריך.

ולהך לישנא דאמרת²⁴³ דם חיבור מיחבר מקלקל בחבורה הוא. כלומר ולהנאת עצמו הוא צריך. וב"ה אומרין עד מוצאי שבת ארבעה לילות מאי לאו דאי לא בעיל. בעילה גמורה²⁴⁴ ולא שבר בתוליה.

[ו, ב] מצי בעיל. כל אותן ארבעה לילות. ואפילו בשבת. דקסבר רב חסדא דאי בעל בעילה גמורה שוב אין תולין בדם בתולים. ואי נמי דאי בשבעל ואתא לאשמועינן דכל ארבעה תלי בדם בתולים, למה ליה למיתני עד מוצאי שבת, וכדאקשינן לבסוף אי בשבעל מאי קמ"ל. אמר רבא לא לבר משבת אמר ליה אביי והא עד מוצאי שבת ד' לילות קתני. ורבא אפשר דדחיק בה דעד סוף ארבעה לילות קאמר²⁴⁵, וכדאיתא בנדה בריש פרק תינוקת²⁴⁶ דמתרץ לה הכין לוי, וכשבעל בימים לומר שנותנין לה ארבע עונות בין ימים ולילות, וקסבר דאי בעל בימים הפסידה לילות כלוי.

אלא אמר רבא בשבעל. בעילה גמורה, ואפילו הכי נותנין לה ארבעה לילות דתלינן בדם בתולים.

זהו כיבוסו. אמנם ברבינו קרשקש (ועיי' גם בשי' לר"ן) כתב דבכלים לבנים אינו חייב משום שרי' לחוד, דבשרי' לא מתלבני ובסחיטה מתלבני. ובכלים מלוכלכים דעיי' השרי' מתלבנים מעט בזה אמרין שרייתו זהו כיבוסו וא"צ למיגזר משום סחיטה. 242 כ"ה בחי' רבינו קרשקש, הריטב"א ובשיטה לד"ן. ועיי' בחי' הרמב"ן ובתורה לעולם. 243 כ"ה בדק"ס השלם. ולפינו: דאמר. 244 כ"פ רש"י בד"ה מאי. 245 עיי' בתורה מאי. 246 סד, ב.

כירה²³⁶ גבי המיחם שפינהו. דאקשינן והלא מצרף ופרקינן הא מני ר' שמעון היא, ולא שני בשלא הגיע לצירוף, דאלמה לר' שמעון כל שאינו מתכוין מותר. ומה שהביא הוא ז"ל ראייה ממפיס מורסא ואמר דלא התירו אלא משום צערא דגופא, דחאה רבינו הרב נ"ר דלאו משום צערא דגופא התירו, דדבר שיש בו רפואה לא התירו במקום צער, אעפ"י שאין בו אלא משום גזירת שחיקת סמנין, וכ"ש שלא יתירו מלאכה שאינה צריכה לגופה. אלא היינו טעמא לפי שאינו מתכוין לחבורה בנטילת הקוץ ואינו נהנה ממנו, ומההוא טעמא ממש דאמרן דכל שאינו נהנה ואינו מתכוין אפילו בפסיק רישיה שרי.

ור"ת ז"ל²³⁷ חילק בין חבית של מים לשאר משקין. דבחבית של מים בין שהנקב מצידה בין שהוא למעלה אסור להדוקה משום סחיטה. ובחבית של שאר משקין מצידה שרי דלאבוד אזיל, מלמעלה אסור דלאו לאבוד אזיל. וטעמא דמילתא משום דתרי גווני סחיטה הן, חדא, להוציא משקין המובלעין בה והיא תולדה דדש כגון סחיטת ענבים, והאי כיון דלאבוד קא עביד מותר, דלאו כלום קא עביד ולא מלאכה היא כלל. ויש סחיטה אחרת לליבוני מנא, ולא קפיד אמשקין המובלעין כלל, וסחיטה זו אינה אסורה אלא במים, שאין ליבון בשאר משקין, משום דיינן ושמן אינן בני ליבון, ואדרבה מלכלכין הן את הבגד. והביא ראייה מדאמרין בפר' ר' אליעזר דתולין²³⁸ מותר לסנן את היין בסודרין, ואי אמרת אית ביה משום ליבון היכי שרי, הא איכא למיגזר שמא יסחוט כדגזרינן התם בכמה דוכתי. ובכי הא גוונא אתיא התם בפ' אלו קשרים²³⁹ היה מהלך בשבת ופגע באמת המים היכי ליעבד, ליקף קא מרבה בהליכה, ליעבור מתוסיה מאני במיא ואתי ליה סחיטה, אלמא כל האי גוונא גזרינן ביה משום סחיטה. ובמסכת ביצה²⁴⁰ אמרין מאי

236 שבת מא, ב. 237 כ"כ התוס' בסוגיין בשמו וכ"ה בתוס' לשבת קיא, א ד"ה האי וכ"ה בס' הישר (מהד' שלזינגר) סי' רפג עמ' 177 ובחי' הרמב"ן, הריטב"א, רבינו קרשקש ובשיטה לר"ן. 238 שבת קלט, ב. 239 קיג, ב. 240 יח, א. 241 עיי' בחי' הרמב"ן שהק' הא אמרין בזכחים צד, ב שרייתו זהו כיבוסו וא"כ מדוע בפגע באמת המים אסרינן רק משום דאתי לידי סחיטה ולא משום עצם השרי' במים. וכן הא דאין מטבילין כלים במים בשבת גזירה שמא סחיט, אף בלא גזירה זו יש לאסור דשרייתו

ח א מיי פ"ה מהלכת
כלאס ה"ח טושיע
יודי סתן לוי ספי ק"ד
ב ב מיי פ"ז מהלכת
מקואות הלכה א סג
עקי רמת:
ג ג מיי שס והלכה ט סג
שס טושיע יודי סתן רח
ספי ק"ד:
יא ד מיי פ"י מהלכת
טומאת אוילן הלכה יג
ופ"ה הלכה ו:
יב ה מיי פ"ח מהלכת
שבת ה"י סג לזין
סה טור שו"ע א"ח סתן
שכ ספי ק"ד:
יג ו ז מיי שס ופג שס
טור שו"ע א"ח סתן
מק:
יד ה ט מיי פ"ח מהל'
טומאת אוילן ה"י ז:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לתוך הקיריה
ואין זה דרך פירוקו. עין
לעיל דף עג ע"ב מוספת
ד"ה מפק:

מוסף רש"י

ר"א אומר קדש. דה"ג
אשתן נסתת כלאס מואל
בהמה הו כלאס כרס משס
לא טורע כרמן כלאס. ופי'ן
מקיים לוקא. דרשנין כרמין
(כ) כלאס שרן לא (ושב"ט
ב"ב טו). שכן בברייתא.
וכן נכר רובא דעלמא אוי'
משכן מקיימין שדות להלוי'
(טו). מעיקול בית הבר.
עשוין כמן קופא מסוכת
בגודר וזמרי פמית היתים
טמן הגפת כאלמו עקול ומני'
עלו ויבנידו להלוי'
המשקה השאלר (ע"י שו"ה).
בטיפה המלוכלכת על פי
החד. טיפה שפי' הד'
מלוכלך נה. דהיא' דהי'
מנשר לנשר המלך הולך דרך
שס. דהא לא קיימא לנלמ'
מיק (בריתון ג).

מוסף תוספות

א. דע"פ. מוס' ה"ח.
ב. [דהתם] משמע דעל
אזרח נמי אמר בטלה
דעתן וכו'. מוס' לעיל כ:
ד"ה וזמ"ל. ג. [ואם היה
לזה רוב גמלים הווי נמי
מקיימי, אבל בית מנשיא
דחוד גבורא בטלה דעתו
אצ"ג תנא דברייתא. שבי"ל.
היה להם רמונים הערבה
היה סחטין. מוס' לעיל
כ: ד"ה וזמ"ל. ד. ודחסי
לחו. שבי"ל. ה. והיכי שיי'
לחו תנא דברייתא. שבי"ל.
ו. אבל לא להוציא מן
המשקה. שבי"ל. ז. [ואפי'
המצא לומר דמשקה הבא
לאוכל כאוכל דמי. מ"מ.
שבי"ל. ח. והיינו דקאמר
מברבי רבנו גלמודי,
כלומר דמהאי טעמא
דשרית אשכול בשבת
משום דמצי אכיל לוי. עו
בירוש נמי מצי אכיל לוי.
מוס' ה"ח"ט.

רב נסים גאון

פ"ק עשרים ושנים
חבית שנשברה
רבא אמר משום הדרה דבר
שאין עושין ממנו מוקה
לכתחילה וכל דבר שאין
עושין ממנו מוקה
לכתחילה פוסל את המוקה
בשינוי מצואו. עיקר דיליה

מי דמי ערביא אתרא הוא. הו"מ למיפך הניחא לרבי אליעזר
לרבנן מאי איכא למימר אלף^א פריך דאפילו לרבי אליעזר לא ניחא
ומה שקשה מאנשי הוול דפרק המצניע^ב (לעיל דף כד:) פירשתי שם (ד"ה
ואמ"ל):^ג ה"ב בין דאחשביה הווי ליהו משקה. תמילה ס"ד דסוחטין
בפגעין כו' היינו סחיטה ממש אבל
השמה אי אפשר לומר דהא פשיטא
דאסור דכיון דלחשביה הוה ליה
משקה^ה אלף סוחטין דקתני היינו
בזליציי"ר בלע"ז למתק הפרי' כדפי'
בפוטרים: **אמר אביי ר' יעקב**
היא. קשה לי ליימא דהאי מוחל
דקתני היינו במוחל היוולא מעקול
צית הדז ודכרי הכל וכי מימא
מנדקתני מוחל סתמא משמע דכלל
מוחל איירי לא היא דע"כ אפי' לרבי
יעקב לא איירי בכל מוחל דהא מודה
דמוחל היוולא תמילה טהור י"ל
דמוחל היוולא מעקול צית הדז לא
הוה קרינן ליה מוחל סתם כיון דאי
אפשר לו בלא לחשביה שמת:

חולב אדם עז כו'. נראה לר"מ
דהיינו דווקא ציי"ט דחויא
צהמה לנחילה הוי כמו אוכלא
דאיפרת אבל בשבת לא חויא לשחיטה'^א
כמו דש חשיבא שבהמה היא כפסולת
וכשחולב הוי כנוטל אוכל מתוך
פסולת וכן משמע בזה"ג דצי"ט
איירי ומיהו סחיטה זיתים ועגבים
דשרי לעיל לתוך הקיריה היינו אפי'
בשבת כיון דאשכול חויא לנחילה:^ב
כנילע

תדרין שסחטין ונתנן במקוה פוסלין את המקוה בשינוי מראה והא לאו
בני סחיטה נינהו אלא מאי אית לך למימר כיון דאחשבינהו הוה ליה משקה
ה"ג כיון דאחשבינהו הוה ליה משקה רב פפא אמר משום דהווי דבר שאין
עושין ממנו מוקה לכתחילה יוכל דבר שאין עושין ממנו מוקה לכתחילה
פוסל את המקוה בשינוי מראה^ה תנן התם ינפל לתוכו יין או חומץ ומוחל
ושינה מראיו פסול מאן תנא דמוחל משקה הוא אמר אביי רבי יעקב היא
^ודתניא ר' יעקב אומר ימוחל הרי הוא כמשקה ומה טעם אמרו מוחל היוצא
בתחלה טהור לפי שאינו רוצה בקיומו ר"ש אומר מוחל אינו כמשקה ומה
טעם אמרו מוחל היוצא מעיקול בית הבר טמא לפי שאי אפשר לו בלא
יצחצוחי שמן מאי בינייהו איכא בינייהו דאתי בתר איצנתא רבא אמר משום
דהווי דבר שאין עושין הימנו מוקה ופוסל את המקוה בשינוי מראה אמר רב
יהודה אמר שמואל ה"סוחט אדם אשכול של עגבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך
הקערה אמר רב חסדא מדברי רבינו גלמוד^ו חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל
לא לתוך הקערה ואלמא קסבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא מתיב רמי
בר חמא^ז חוב שחולב את העז החלב טמא ואי אמרת משקה הבא לאוכלין
אוכל הוא במאי איתכשר^ח כדאמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד הכא
נמי בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד מתיב רבינא^ט טמא מת שסחט זיתים ועגבים
כביצה

פוסל את המקוה בשינוי מראה: נפל לתוכו. של מקוה יין או חומץ: או מוחל. והוא כמין מים וזו מן היתים. וג' מיינס יש זו
כשטוענן מתמילה בבעטן להתמסם ולהתבשל מאיליהן מוחל זו מהן והוא ללול כמים ולחמר שעמדו ימים ודחקו זה את זה חזר
מוחל לזוב מהן והוא קרוב להיות כשמן ולאחר שעזרן להוציא שמנן צבית הדז ומסתהה התפוח של גפת צעקלים שהוה אגוד צהן צבית
הדז חזר מוחל וזו מהן: מאן תנא דמוחל משקה הוא. קס"ד דאין מקוה נפסל אלף על ידי משקה ואפילו בשינוי מראה: **בפתילה.**
צבתים טעניתן וזימים: מעקול ציס הדד. לאחר שנסחט שמנו או לפני סחיטתו: מאי צבייהו. צמאי פליגי והאילי ותרוייהו
מודו דמוחל היוולא צבתילה טהור והיוולא מעקול צית הדז טמא צבייה מוחל מחלקו דלמר הוי משקה וטמא ולמר לא הוי משקה
וטור: דאסי צפר אייטסא. לאחר שהתמילו להתמסם ודחקו זה את זה ונסתהה הכומר ימים: רבא אמר. קמיימא דקתני מוחל
פוסל מקוה דכרי הכל הוא ומשום דהוי כו': לפוך הקדרה. של תבשיל לתקנו דמוכחא מילתא דלאו למשקה צעי ליה אלף
לאוכל^ו ואין זה דרך פריקתו והוי כמפריד אוכל מאוכל: אלף לא לפוך הקערה. דזמנין דלמשקה קאי ופך על גז דבקערה לא
שתי איניש לא מוכחא מילתא ואיכא איסור: אלמא. מדקאמר סוחט לתוך הקדרה קסבר כו': החלב טמא. שהזו טמא כל
דבר צמא והרי היסט הקילוח ולא קמפליג צין לתוך הקדרה צין לתוך הכוס: ואי אמרם אוכל הוא. הא אין אוכל מקבל טומאה של
בהכשר והאי צמאי איתכשר: דאמר רבי יוחנן. צמסכת כריתות גזי האשה שנטף חלב מדדיה: **בטיפה המלוכלכת על פי הדד.** טיפה
ראשונה מלכלכת צה פי הדד צדעת ונחה ליחלב וההיא הוי משקה וההיא הוי משקה וזימים ועגבים

בדורגיסין בפ"ק המפקד. אמר ר' יהודה אמר שמואל סוחט אדם אשכול של עגבים לתוך הקיריה אבל לא לתוך הקערה. אמר
רב חסדא מדברי רבינו גלמוד חולב אדם עז לתוך הקיריה אבל לא לתוך הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא.
אוהביה רמי [בר מנא] זב שחלב עז, החלב טמא, כלומר טימאו הוב בנייתו. ואם תאמר אוכל הוא במאי איתכשר, ופרקינן כו'
יוחנן דאמר איתכשר בטפה המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל והיא מכשרת כמשקה. ואותיב רבינא טמא מת שסחט זיתים
וכו'. ופריך בסוחט לתוך הקערה שהוא רבא משקה. ומפני מה לא פריך פירוק זה לגבי חולב עז, חזא מתרי מלתא טעמי קאמר.

בפגעין. פרוגי"ש בלע"ז. ולהוציא מימיהן לשמות: **וצפרישין.**
קוידוין^א: **וצעורדין.** קורמ"ש דלאו אורחיהו צהכי ואין כלן משום
דש: אלף לא ברמונים. דאורחיהו צהכי: **ושל צים מנשיא.** היו
רגילין לסחוט רמונים צחול. אלמא איכא דסחיט ליהו הלכך צבשת
אסור: **אלף מאי אים לך למימר.**
לר' יהודה כיון דלאו בני סחיטה
כו' וכי היכי דלרבי יהודה שרי
לכתחילה מהאי טעמא מהשתא אפי'
תימא רבנן ושרו ליה מנשיא טעמא:
מנשיא סנא הוא. צתמיה וכי איהו
פליג למימר דצבשת אסור דתימא
הלכתא כותמיה והא לא הוזכר אלף
לדברי התנא לראיה דהאי תנא הוא
סבר כותמיה: **ופ"ה.** הא דלמר
הלכה כשל צית מנשיא ה"ק הלכה
כהאי תנא דאסר צרימונים והאיל
וקאי מנשיא כותמיה דסוחטין רימונים
בחול אלמא בני סחיטה נינהו: הוי
רובא דעלמא. דמשום איהו לחודיה
נשווי דרך רמונים לסחיטה: **קוליס.**
קרדו"ש: **מקדש.** את התצואה משום
כלאים דוריעה הוא: **ואמר רבי**
חיניא כו'. אלמא משום חד מקוס
דלחשביניהו משוין ליה דבר חשוב:
אסרא. הוא ותשציות דרבי' הוי
חשיבותא: **הנא.** חד גבזר לחודיה
הוא נימא בטלה דעמו: **אלף היינו**
טעמא. דרז נחמן דלמר הלכה אין
סוחטין: **כרז חסדא.** אע"פ דלעלמא
לא תשיב כיון דלחשיב איהו הוי
לדידיה משקה. והכי מפרש רב נחמן
לצרייתא לעיל סוחטין בפגעין
וצפרישין למתק הפרי ולא לזוך
המשקה אלף לא צרימונים ואפילו
למתקן^ה דשל צית מנשיא היו סוחטין)
בחול לזוך משקה הלכך צבשת
אסור אפי' למתק האיל ואיכא חד
דעזיב לשם משקה. ולא משום דמנשיא
רובא דעלמא אלף חיישין אי שרית
ליה למתק אחי למעזב לשום משקה
וכיון דאיהו מתעב ליה הוי משקה
ומיחשיב אלף בפגעין ליכא למישט^ו
דאין אדם עושה אותו למשקה:
בשינוי מראה. לא צלשת לוגין דלא
הוזכרו שלש לוגין אלף צמיס שאזינן
אלף שאר משקין לא פסלי אפי'
נשתנה מראה המקוה על ידיהן: **רב**
פפא אמר. טעמא דתדרין לאו
משום חשיבותא דלחשביניהו הוא
ולעולם לאו משקה נינהו והא דמפסלי
משום דכל דבר שאין עושין ממנו
מקוה שאינו מים או שלג או צד

בפגעין, יש מי שאומר
ספרגיל, ובפרישין
ובעורדין אבל לא
ברמונים. ואוקימנא אפילו
תימא רבנן כיון דלא בני
סחיטה נינהו אפילו
לכתחילה. ושל בית מנשיא
היו סוחטין בחול ברמונים
ועשוין ממנו יין לרמונים,
כלומר שהרמונים בני
סחיטה נינהו כותמיה ועגבים
ואסור לסחוט בשבת. אמר
רב נחמן הלכה כשל בית
מנשיא בן מנחם. ואמרין
וכי מנשיא תנא הוא.
ואוקימנא דאי תנא דאמר
סוחטין בפגעין ובפרישין
ובעורדין אבל לא
ברמונים, (וחבר לה
מנשיא בן מנחם שסוחט
בחול ברמונים להוציא מן
מים (וכן) [הן] כמו זיתים
ועגבים, וקיי"ל כותמיה.
ואקשינן וכי מנשיא הוה
רובא לעלמא. ומהירגין
אין, כי הא נתקן המקיים
קוצים בכרם וכו', ואוקימנא
אע"פ שאין דרך בני אדם
לקיים קוצים בכרם, כיון
שבטעמיא מקיימין קודש,
הנא נמי אע"פ שאין דרך
בני אדם לסחוט רמונים
בחול, כיון שסוחטין של
בית מנשיא בחול, בשבת
אסור לסחוט. ודחיתין ערביא
מקום בני אדם רבים,
ומנשיא אדם אחד הוא
בטילה דעתו אצל [כל]
אדם. ואתנין לעלמא
אחריתא, חלד האי תנא
כטעמיה דרב חסדא דאמר
תדרין שסחטין ונתנן למקוה
פסלו המקוה בשינוי מראה.
[אע"פ דתדרין לאו בני
סחיטה נינהו, כיון שסוחטין
אחשבינהו והווי ליה משקה
הכא נמי לגבי רמונים
אחשבינהו ליהו משקה.
רב פפא אמר לאו היינו
טעמא אלא כל דבר שאין
עושין ממנו מוקה לכתחילה
שקון. ויבין דכדומה להן
פוסלין המקוה בשינוי
מראה]. ובין שהוכרנו
פסילות המקוה אמרינן, תנן
התם [נפל לתוכו יין ומוהל
כו', פי מוחל, מים היוצאים
על מקוה בית הבר, עת שטרטן
את קורת בית הבר על
היתים הנתונין, והוא מי
היתים, ויש בהן צחצוחי
שקון איצנא, דחוק

כדורגיסין בפ"ק המפקד. אמר ר'
רב חסדא מדברי רבינו גלמוד חולב
אדם עז לתוך הקיריה אבל לא לתוך
הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא
לאוכל אוכל הוא במאי איתכשר,
ופרקינן כו' יוחנן דאמר איתכשר בטפה
המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל
והיא מכשרת כמשקה. ואותיב רבינא
טמא מת שסחט זיתים

כדורגיסין בפ"ק המפקד. אמר ר'
רב חסדא מדברי רבינו גלמוד חולב
אדם עז לתוך הקיריה אבל לא לתוך
הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא
לאוכל אוכל הוא במאי איתכשר,
ופרקינן כו' יוחנן דאמר איתכשר בטפה
המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל
והיא מכשרת כמשקה. ואותיב רבינא
טמא מת שסחט זיתים

כדורגיסין בפ"ק המפקד. אמר ר'
רב חסדא מדברי רבינו גלמוד חולב
אדם עז לתוך הקיריה אבל לא לתוך
הקערה, אלמא קא סבר משקה הבא
לאוכל אוכל הוא במאי איתכשר,
ופרקינן כו' יוחנן דאמר איתכשר בטפה
המלוכלכת על פי הדד שנפסלה מאוכל
והיא מכשרת כמשקה. ואותיב רבינא
טמא מת שסחט זיתים

א) [לעיל כג. וסס נאמן,
ב) כלאס פ"ה מ"ח צ"ב קני:
ג) [ג"ל אלגורן, ד) מקואות
פ"ז מ"ז, ט) מוסף דטהרות
פ"ק ג, ו) [ע"ל מוסף עג: ד"ה
מפקד וכו'], ז) טהרות פ"ג
מ"ג, ח) כריתות יג. פסקים
לג, ט) טהרות פ"ג מ"ג,
י) ג"ס א"ח רימונים.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה כרז חסדא
וה' ואפילו למתק הוראל
דשל צית וכו': ב) בא"ד
למשא לחבי דלזין אדם:

לעזי רש"י

פרוגי"ש [פרוגי"ש].
שופי"ס.
קוידוין^א [קוידוין^א].
הבויש (פירוה).
קורמ"ש [קורמ"ש].
פירוה חזורה.
קרדו"ש [קרדו"ש].
פירוה של קרדה.

רבינו הגנאל

בפגעין, יש מי שאומר
ספרגיל, ובפרישין
ובעורדין אבל לא
ברמונים. ואוקימנא אפילו
תימא רבנן כיון דלא בני
סחיטה נינהו אפילו
לכתחילה. ושל בית מנשיא
היו סוחטין בחול ברמונים
ועשוין ממנו יין לרמונים,
כלומר שהרמונים בני
סחיטה נינהו כותמיה ועגבים
ואסור לסחוט בשבת. אמר
רב נחמן הלכה כשל בית
מנשיא בן מנחם. ואמרין
וכי מנשיא תנא הוא.
ואוקימנא דאי תנא דאמר
סוחטין בפגעין ובפרישין
ובעורדין אבל לא
ברמונים, (וחבר לה
מנשיא בן מנחם שסוחט
בחול ברמונים להוציא מן
מים (וכן) [הן] כמו זיתים
ועגבים, וקיי"ל כותמיה.
ואקשינן וכי מנשיא הוה
רובא לעלמא. ומהירגין
אין, כי הא נתקן המקיים
קוצים בכרם וכו', ואוקימנא
אע"פ שאין דרך בני אדם
לקיים קוצים בכרם, כיון
שבטעמיא מקיימין קודש,
הנא נמי אע"פ שאין דרך
בני אדם לסחוט רמונים
בחול, כיון שסוחטין של
בית מנשיא בחול, בשבת
אסור לסחוט. ודחיתין ערביא
מקום בני אדם רבים,
ומנשיא אדם אחד הוא
בטילה דעתו אצל [כל]
אדם. ואתנין לעלמא
אחריתא, חלד האי תנא
כטעמיה דרב חסדא דאמר
תדרין שסחטין ונתנן למקוה
פסלו המקוה בשינוי מראה.
[אע"פ דתדרין לאו בני
סחיטה נינהו, כיון שסוחטין
אחשבינהו והווי ליה משקה
הכא נמי לגבי רמונים
אחשבינהו ליהו משקה.
רב פפא אמר לאו היינו
טעמא אלא כל דבר שאין
עושין ממנו מוקה לכתחילה
שקון. ויבין דכדומה להן
פוסלין המקוה בשינוי
מראה]. ובין שהוכרנו
פסילות המקוה אמרינן, תנן
התם [נפל לתוכו יין ומוהל
כו', פי מוחל, מים היוצאים
על מקוה בית הבר, עת שטרטן
את קורת בית הבר על
היתים הנתונין, והוא מי
היתים, ויש בהן צחצוחי
שקון איצנא, דחוק

הַלְבוּת שַׁבַּת סִימָן שֵׁב

בְּאֵר הַגְּזֵרָה קְמָה.

ד [א*] (כא) לְאָכַל (טור): **ו**. לְמַתַּר [א*] (כב) לְסַחֵט ^ט לִימוֹנִי"שׁ: **ז**. לְסַחֵט כִּבְשִׁים (פרוש, פרות ומיני ירקות המנחים בחמץ ובמלח כדי שלא ירקבו) (כג) וּשְׁלָקוֹת (כד) אִם לְגוֹפֶם, שְׂאִין צְרִיף לְמִים וְאִינוֹ סוֹחֵטִין (כה) אֶלָּא לְתַקְנָם לְאֲכִילָה, אֶפְלוּ סוֹחֵט (כו) לְתוֹף קְעָרָה שְׂאִין בָּהּ אֶכֶל, מַתַּר, וְאִם צְרִיף לְמִימֵיהֶן מַתַּר לְסַחֵט (כז) לְתוֹף קְדָרָה (כח) שְׂשִׂישׁ בָּהּ אֶכֶל, אֶכֶל אִם אֵין בָּהּ אֶכֶל

11.08.2018 17:00

בְּאֵר הַיֵּטֵב

לְצַרְף אֶכֶל הַיֵּי כִּשְׂאֵר פְּרוֹת, עֵינֵי מַה שֶׁכְּבָנוּ סְעִיף א. וְאֶפְלוּ נוֹהֲגִין לְסַחֵטוֹ לְתוֹף מִים לְשִׁתוֹת שְׂרִי בִּינֵן שְׂאִין דְּרָף לְשִׁתוֹת לְבָדוֹ, בֵּית יוֹסֵף. וְלִימוֹנִי"שׁ הַכְּבוּשִׁים בְּמַלַּח דִּינָם כִּכְבָּשִׁים וּשְׁלָקוֹת, עֵינֵי סְעִיף ז. וְלִעֲנֵן לְסַחֵט תְּפוּחִים נִרְאֶה לִי דְאוֹתָן שְׂסוֹחֵטִין כְּדִי לְרַכֵּף תְּפוּחֵי כְּרָךְ שְׂעוּשִׁין אִם תְּפוּחֵי קֶשֶׁה דְשְׂרִי, דְהֵי כִּמוֹ לְמַתַּק, כְּמוֹ שֶׁכְּתִבְתִּי בְּסְעִיף קָטָן ב, וְאֵף עַל גַּב דְּשׁוֹתָהּ מַה שְׂיִוצֵא מִמֶּנּוּ מִכָּל מְקוֹם לֹא נִחְבָּן בְּסִחִיטָה לְכָךְ בִּינֵן שְׂאִינוֹ עוֹמֵד לְכָךְ, וְאִם תְּפוּחֵי מְכַשֵּׁל וְסוֹחֵט שְׂיִצֵּא מִמֶּנּוּ, פְּשִׂיטָא דְשְׂרִי, דְהָא חֲסֵט כָּל הָאֶכֶל מִמֶּנּוּ, ט"ו, עֵינֵי שָׁם: **י**. אֶכֶל, דְּמַשְׁקָה הַבָּא לְאֶכֶל הֵי כְּמַפְרִיד אֶכֶל מֵאֶכֶל, וְהוּא הַדִּין לְתוֹף הַמְּוִיָּס דְהֵי מֵאֶכֶל, ס"מ"ק, אֶכֶל לְתוֹף מְשַׁקֵּין אֶסוּר:

בְּאֵר הַלְבָּה

שְׂאִינוֹ רְאוּי לְאֲכִילָה כִּלְל קְאָמַר, אֶלָּא עַל יְדֵי הַדְּחָק, וְלִכֵּן נִקְרָא פְּסֻלַּת נֶגֶד מַה שְׂסוֹחֵט, וְאִם כֵּן הוּא מְדַרְבְּנָן וְחִמְרֵי מִשְׁחָה:

א [א*] לְאֶכֶל. עֵינֵי בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה סְעִיף קָטָן כ שֶׁכְּתִבְנוּ, דָּאִם דַּעְתוֹ לְאֶכֶל לְאֶלְתַּר, דַּעַת הַט"ז וְעַלֵּת שַׁבַּת לְהַקְלֵל מִטַּעַם דָּגִם בְּבוּרָה מְקַלְיָן בְּלֹאֲתַר אִם הוּא אֶכֶל מִתּוֹךְ פְּסֻלַּת. וְעֵינֵי בְּפִרְי מְגִדִים שְׂרָמֵן דְּבִתּוֹסְפוֹת אֵיתָא הַטַּעַם לְעֵינֵי חוֹלְבֵי מִשּׁוֹם דֵּשׁ, שְׁנוּטֵל הָאֶכֶל מִן הַפְּסֻלַּת, וְכַעֲנִינְנוּ גַם כֵּן הַבְּהֵמָה הִיא כְּפְסֻלַּת, וְכַשְׁנוּטֵל הָאֶכֶל מִמֶּנָּה כְּדִישָׁה חֲשִׁיבָא, וְכֵן הוּא הַדִּין לְעֵינֵי בְּסוֹר, וְלִפִּי זֶה נִסְתָּר הַקְּלָא לְגַמְרִי, דְּכִדִּישָׁה אֵין נִפְקָא מִנָּה בִּין לְאֶלְתַּר לְאַחַר זְמַן. וְעֵינֵי בְּסַפֵּר חֲמֵד מְשֻׁם שְׂמַצְדָּד דְּכֹנֶת הַר"ן וְהַטוֹר שֶׁכְּתִבוּ בְּבוּרָה אֶכֶל מִן הַפְּסֻלַּת, גַּם כֵּן הֵינּוּ דְּמַשּׁוֹם זֶה חֲשִׁיבָא כְּדֵשׁ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתִבוּ הַתּוֹסְפוֹת, אֵף שֶׁקְצָרוּ בְּלִשׁוֹנָם וְאַחַר כֵּךְ מְצִיחֵי בְּנִשְׁמַת אָדָם שָׁגַם הוּא כְּתִב כּוּן. וְנִרְאֶה שֶׁכֵּן הוּא הַקְּלָא, שְׂרִיאֵתִי בְּאוּר זְרוּעַ שְׂמַעֲתִיק לְשׁוֹן רַבְנוּ תָּם בְּאֵרִיכוֹת, כְּתוּב שָׁם גַּם כֵּן בְּהַדְּיָא דְהוּא כְּמוֹ דֵּשׁ שֶׁמְפָרֵק הָאֶכֶל מִן הַקֶּשׁ, עֵינֵי שָׁם, וְלִמָּה לֵן לומר שֶׁהַטוֹר יְפַלֵּג עַל זֶה וְיַכְתֵּב בְּשֵׁם רַבְנוּ תָּם כַּעֲנִינְנוּ אַחַר. וְמִלְכּוּד זֶה, בְּמַלְחָמוֹת כְּתִב גַּם כֵּן דְּדַעַת הַגְּאוֹנִים שְׂאוּרִין לְחַבֵּל בְּשַׁבַּת לְקַדְרָה הוּא מְשֻׁם דְּכַדֵּשׁ חֲשִׁיבָא, עֵינֵי שָׁם, עַל כֵּן בְּיֹדֵא מִהֲנֹכָן לְהַחְמִיר כְּדַעַת הַמְּגַן אַבְרָהָם אֵף אִם נִסְבָּר דְּאֵין כִּזְוָה מִשּׁוֹם בּוּרָה. אֵף אִם הַבְּסוֹר רְאוּי לְאֲכִילָה עַל יְדֵי הַדְּחָק, דְּלִעֲנֵן בּוּרָה לִיכָא כִּזְוָה אֶלָּא אֶסוּרָא מְדַרְבְּנָן, וְכַדֵּלְעִיל בְּסִימָן שִׂט, וְדֵשׁ נִרְאֶה גַם כֵּן דְּלֹא שְׂנֵף כָּל כֵּךְ בְּאֶפְסָן זֶה מְדְאוּרִיתָא, דְּאֵין דוּמָה לְמַפְרָק מִן הַקֶּשׁ, מִסְתַּבְּרָא דִּישׁ לְסַמֵּךְ לְהַקְלֵל בְּשַׁעַת הַדְּחָק כְּדַעַת הַט"ז וְעַלֵּת שַׁבַּת:

ו [א*] לְסַחֵט לִימוֹנִי"שׁ. עֵינֵי בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה מַה שֶׁכְּתִבְנוּ דְהוּא אֶפְלוּ לְמַשְׁקִין. דְּהֵנָּה מְקוּר דִּין זֶה הוּא מִתְּשׁוּבַת הַר"א שֶׁשְׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְשֶׁשְׂאֵלְתָם עַל סְחִיטַת לִימוֹנִי"שׁ, נִרְאֶה דָּהֵם בְּכֹלל שְׂאֵר פְּרוֹת שְׂמַתַּר לְסַחֵטוֹ, שְׂאִין דְּרָף כִּלְל לְסַחֵט לִימוֹנִי"שׁ לְצַרְף מַשְׁקָה אֶלָּא לְצַרְף אֶכֶל וְמַתַּר לְסַחֵטוֹ בְּשַׁבַּת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְעַל כֵּרְחֵף רוּצָה לומר, בִּינֵן שְׂאִין הַמְּנַהֵג לְסַחֵטוֹ לְמִימֵיהֶן, לְכָךְ מִי שֶׁרוּצָה לְסַחֵטוֹ לְמִימֵיהֶן מִתַּר כְּדִין שְׂאֵר פְּרוֹת, דְּכּוּדָאִי לֹא הִצְרֵךְ הַר"א שׁ לְהַתִּיר לְסַחֵטוֹ לְתוֹף אֶכֶל, דְּהֵי אֶפְלוּ אֲשׁוּכֵל שֶׁל עֲנָבִים מִתַּר לְסַחֵטוֹ לְתוֹף אֶכֶל, וְכֵן שֶׁכֵּן לִימוֹנִי"שׁ דְּהֵי כִּשְׂאֵר פְּרוֹת, עַד כָּאן לְשׁוֹן סֵפֶר מִטָּה יְהוּדָה, וְכֵן מְשַׁמַּע מְגַן אַבְרָהָם וְשְׂאֵרֵי אַחֲרוֹנִים דְּכֹנֶת הַשְּׁלַחֵן עֲרוּף הוּא אֶפְלוּ לְמַשְׁקִין. וְדַע, דְּמַה שֶׁכְּתִבְנוּ בְּסוֹף דְּבָרֵינוּ דְּמַתַּר לְסַחֵטוֹ לְתַבְשִׁיל וְעַל גַּבֵּי הָאֶכֶל, הֵינּוּ דְּכּוּהָ אֵין צְרִיף לְחוּשׁ לְחִמְרַת הַרְבֵּנוּ חֲנֻנָאֵל שֶׁכְּתִבְנוּ גַבֵּי אֲשׁוּכֵל שֶׁל עֲנָבִים, דְּלְתוֹרֵץ הַרְאִשׁוֹן שֶׁל הַבֵּית יוֹסֵף שֶׁהַבְּאֵתִי בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה כִּלְל גּוֹנֵי אֵין לְהַחְמִיר לְעֵינֵי לִימוֹנִי"שׁ:

הַנּוֹבְלֵעַ בְּהֵן, אִם הוּא עוֹשֶׂה מִשּׁוֹם שְׂאִין יְכוּל לְאֶכְלֵן מִשּׁוֹם שְׁמֵן הַרְבֵּה שֶׁבְּהֵן, כֵּן כְּתִב בְּדְרִישָׁה, וְכִבְחֵי אָדָם מְקַל מִטַּעַם אַחַר, דְּשֶׁמֶן שֶׁמְפְרִישׁוּ הֵי גַם כֵּן אֶכֶל, וְהֵי כְּמַפְרִיד אֶכֶל מֵאֶכֶל: **כז** (כו) לְתוֹף קְעָרָה וְכוּ'. וְדוֹקָא לְצַרְף שַׁבַּת, אֶכֶל אֶסוּר לְסַחֵט כִּלְל גּוֹנֵי לְצַרְף מוֹצְאֵי שַׁבַּת [גְּמָרָא]: **כח** (כז) לְתוֹף קְדָרָה וְכוּ'. דְּלֹא גֵרַע מֵאֲשַׁכּוֹל דְּמַתַּר, וְכַנ"ל בְּסְעִיף ד: **כח** (כח) שְׂשִׂישׁ בָּהּ אֶכֶל. וְהוּא הַדִּין ^{כז} לְתוֹף הַמְּוִיָּס דְהֵי מֵאֶכֶל, אֶכֶל לְתוֹף הַמְּשַׁקֵּין אֶסוּר:

שְׂעַר הַצִּיּוֹן

כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר, וְאַחַר כֵּךְ רְאוּתִי בְּסַפֵּר שְׁלַחֵן עֲצֵי שְׂטִיִם וּבְשִׁלְחָן עֲרוּף הַגְּרִיז הַגְּדוּלָה הַסּוֹמֵךְ עַל סְבָרָא רֵאשׁוּנָה לֹא הַפְּסִיד, וְעֵינֵי שֶׁ שְׂרִיאֵתוֹ הוּא מְדִלָּא הַכְרִיעַ הַשְּׁלַחֵן עֲרוּף מְשַׁמַּע שְׂאִין לְמַחֹת בֵּיד הַמְּקַל, וְאֵינָה נִרְאֶה, דִּישׁ לומר לְהַפְּרֵן מְדַקְבָּב דַּעַת הַמְּקַלִּין גַּם כֵּן בְּכַשֵּׁם יֵשׁ מִי שְׂאוּמֵר וְלֹא בְּסַתְמָא, וְעַל זֶה סִימָן וְרַבְנוּ תָּם אֶסוּר, וְגַם בְּסִמָּ"א וְסִמָּ"ק וְכֵן בּוֹ מְשַׁמַּע דְּרַעְתָּם כְּרַעַת רַבְנוּ תָּם, וְעַל

תְּרִיבִי: 1. לִימוֹנִים 2. סוֹבֵר 3. עַל חִסָּה 4. אֶסוּרִית.

המים אף דלא ניחא ליה בליצונו אסור ומיהו לדעת הערוך נראה דאף דניחא ליה במומיו מותר אם לא שיש כאן משום דש ולי"ט.

ו) צ"ה א' החולצ והמחצן והמגבן, מחצן היינו שעושה פעולה שמתגבש השמן שחלצ ונעשה גוש חמאה או גוש גבינה, והלול נפרש ונעשה נסיוני דחלצ המוזכר פסחים מ"ב א' והיינו קוס דתנן נדרים נ"א ב' והיינו מי חלב המוזכר חולין קי"ד א', ומשום דנפרש העב מן הלול חייב משום בורר ופעולה זו נעשה בסגולות שונות וכל אופן שנעשה חייב משום מחצן, ואין חילוק בין מעיל הצקה תמלית תוך החלב עד שנעשה גבינה, או מתן הצקה לתוך הכלי ושופך עליו חלב, לפיכך החולצ בשבת לתוך הצקה המהפכת את החלב לגבינה חייב משום מחצן, מלבד איסור הולג, ואפי' את"ל דזה הוי כחולצ לתוך האוכל אכתי חייב על מי חלב הנשאר משקה, ועוד דאין היתר לתוך האוכל אלא ביו"ט ולא בשבת לדעת כמה ראשונים וזו ספיקא דדינא בדאורייתא ועוד דלא דמי לחולצ לתוך הקדירה דהתם צא מתחלה לתוך האוכל, והכא אחרי שהוא משקה מהפך לאוכל אף שאין זמן מפסיק ביניהם מ"מ לא דמי לחולצ לתוך הקערה וקשה לדמות צאיסור סקולה, אבל אין לורד לדון בזה כיון דיש כאן חויב הטאת של מחצן, ומגבן היינו שמחצן את פחיתו הגבינה ומדבקן לגוש אחד, כמבואר בערוך.

ז) לסחוט לימו"ן על סוכר ולאכול את הסוכר ודאי מותר כדון לסחוט על האוכלין המבואר סי' ש"ך ס"ד, אבל אם דעתו לתת את הסוכר לתוך המים נראה דסחיטה זו אסורה, דכיון שדעתו למשקה חשיב משקה כשיולא קדם שבלע בסוכר, ואף אם היה אפשרי שלא יהי' המשקה בעולם אלא היה נפרש לתוך הסוכר י"ל דחשיבא סחיטה כיון שסוחט למשקה, ואפשר שאם יאכל רובו והמיעוט ישליך למים מותר, ואם לריך ליתן מין לימו"ן לחינוק לרפואה יש לעשות כן.

סימן נז

שבת ע"ד ב' האי מאן דפריס סילקא כו', כתבו הו' אבל שאר אוכלין לא, ודבריהם סתומין מה הוומר יש בסלקא משאר אוכלין, ובהג"א איתא אבל שאר ירק לא, ואפשר כינתם דוקא ירק שעיקרו לבשול וסילקא וכל דדמו לו וכדאמר ברכות ל"ה ב' אבל לקמן קי"ד ב' סתמו הו' משמע דכל ירק דק יש בו משום עוה"ק, וכ"כ ה"ב סי' שכ"א בשם הגה"מ בשם ה"י צ"ח רש"ם וצ"ח הר"מ דהר"מ אסר פירות דק דק, והרש"ם כתב להחזיר פה משום שאין עוה"ק אחר עוה"ק, ומבואר דכל פירות וירקות חייב עליהן, אפי' דנאכלים הו' כמו פת, ורש"י פי' קכ"ח א' שלא יקטום בכלי משום עוה"ק כדון פריס סילקא, משמע נמי דלאו דוקא סילקא, וכן הר"מ פכ"א כתב סתם החותך ירק דק דק, וכ"כ בעו"ש סי' שכ"א, ודברי החו' שלפנינו שכתבו דשאר אוכלין שרי יש לפרש על פת, וקשה לעשות סניף מדברי הג"א צ"ח ר"י כיון דלי"מ לו חצר, וכן מדברי הר"מ שחמה על פרש"י והסכים לפר"ח, אין לעשות סניף כמו לפרשו אלא כפרש"י וכמו שחמה במשכנות יעקב, והטור לא חש להציא דעת הר"מ צ"ח, ואחרי שהרי"ף והר"מ פי' כפרש"י וכן החו' ושי"פ שהביא בהגה"מ, וכ"כ צ"י דהסמ"ג והמרדכי והר"ן הביאו דברי רש"ם והיינו כפרש"י, דגם צאכול איכא עוה"ק, וכן הרש"ם דן צפירור פת והביאו גם הר"ן.

אמנם הר"מ הטיל צו תנאי דדוקא צחותך לנשל, ואם אמנם אין כן דעת רש"ם וכל הפוסקים שהביאורו שהרי דן בלפר פת לאכול ולא לנשל, מ"מ נחוסף דעת הר"מ צחותך ע"מ לאכול לדעת האומרים שאין עתיבה צאכול, ואמנם נראה דמודה הר"מ דאיסורא איכא אפי' צחותך לאכול וכמו שנחפז צ"י, וזה מוכרע מהא דתניא צחותך פ"ק דבילה אין מרסקין דבילה גרוגרת ומרובין

מלוא דאפי' דהחירו חמירה לנכרי צקונה בית צא"י לא החירו צמלה, וכונתם דחז"ל שקלו דבר שיוכל לגרום זלזול בשמירת שבת והעמידו דבריהם אף במקום כרת ודבר שהחירו יותר מתקבל לבני אדם הקילו ואין לא בקיאינן צדור א"י שהחירו שבות משום קיום המלוכה, ואין לא בקיאינן צמסקל המלוכה, והביאו רא"י מהא דשריין שבות שבת ל"ד ב' צמח ולא שריין צמלה, ונראה דכונתם דהולאת המט מצית לכרמלית מפני החממה לא הוי כמה מלוא ולא היתר לא לזיר ולא לכהן ולא להולך לשחוט את פסחו או למול צנו ומ"מ הותר שבות ולא הותר צמלה, עוד הביאו רא"י מהא דמתירין שבות צנור שעלו צו קשקשים ולא הותר שבות במקום פסידא צדליקה, והנה לא נחפרש כונתם דלמה צמח חילקו חכמים בין פסידא לפסידא, ואפשר דשבות דמיעוץ צרגלו קיל עפי ולא מיהזי לאינשי כמלאכה, א"י שקלו שלא להכניד על הביצור יותר מדאי, ומפני שאין אנו בקיאים צעמם וצמדתם אי אפשר לנו לדמות ז"ל, ומיהו הר"ן פי' הצית כתב לחלק בין שבות ע"י שינוי לשאר שבות, ומ"מ מהצד שאין כל השינוין שוין ואין למידין זה מזה ורא"י מהא דרך עד שמגיע לביתו חורק כלאחר יד דלא החירו אם יש נכרי אלמא חמירה לנכרי קיל משבות ע"י שינוי, ואפשר דלא חמרה הר"ן למעשה אלא דרך שינוי כיון דהרמז"ן והרש"ם הפשו צפשיטות שאין למידין מלגור שעלו צו קשקשים למקום אחר, ועוד נראה להכריח דדוקא צנור החירו דאם איתא דכל שינוי קיל משבות דשבות א"כ למה חמרו צירו הביאו הרי"ף ר"פ ר"א דאם שכחו להציא חומל מיוחדת למחר ליתו צפיו וצטערו דהא לכ"ע שריין חמירה לנכרי להביא דרך כרמלית משום מלה, אלא ע"כ אין מדמין השבותין ומש"כ הר"ן דשינוי קיל ר"ל לפעמים שינוי קיל כפי שמלאו חכמים.

ה) הצנורות של הספקת המים יש צנורותיהן עור עגול צשוליהן המתחדק על נקב הצנור וזה ממש מסוכרייתא דנזייתא וצש"י סי' ש"ך ס"ה כ' שנוהגים היתר ויש ללמד עליהם זכות משום דדמי לספוג שיש בו בית אחיזה אבל יש לגמס צעם זה ולכן עוב להנהיגם שלא יהא כלי תחת החבית, ומשמע דמ"מ מלרפיין לסינף הא צנורא ארוכה, ולכאורה אין עעם זה מוצן כלל דהא אין בית אחיזה מועיל אלא שלא יסחוט צידיו צשעת אחיזה אבל הכא צשחיטה צששעת הידוק קיימיין ולכן פי' המ"א שהוא ע"פ עעם הראצ"ד דצמח צשעת קינות נסחט ומ"מ מותר דהוי כמריק מים מללוחית, ומיהו נראה דכונת הראצ"ד כיון דספוג עשוי לכך לקבל על ידו מים ולהוריקן לא מוצעלי המים צחובו למקרי דש יכמו שסותמין ופותחין את הדלת ולא חשיב צונה וסותר ומ"מ לריך בית אחיזה דאין יהודו יחוד צלא בית אחיזה, והכא צנורא לא שייך זה, ולכן אין מוצן לן שום סניף צמה שהצנורא ארוכה, וע"כ שנהגו כהערוך, וצ"ח צ"ח רש"ם כתוצות ו' א' תומך צדעת הערוך, וכ"כ צ"ח ר"י, והכא צנידון דידן איכא תרחי משום ליצון ומשום שהמים נסחטין ונשאריין צנורא, ומיהו תרויהו אין לו שום הנאה מזה שאין שום לורך בליצון העור ולא צמים שאין צמים היולאין אף עופח להטפוח ע"פ העור ומצטל צעל ונראה דלדעת הערוך שרי וכיון דסחיטת העור אינו אלא מדצנן וכמ"כ הר"מ פי"ט ה"א יש לסמוך על הערוך [ובתו' שבת ק"ג א' כתבו דצאיסורא דרצנן צלא ניחא ליה מותר וכ"כ יומא ל"ה א' וע"י פמ"ג סי' שצ"ז צא"א כ"ק"ט] ואפשר דהכא צקצוע להיות תמיד צמים ואין מסירין אותו לעולם אין זה דרך ליצון כלל, ולענין מים היולאין משום השם מפרק ודאי יש לסמוך דעת המקילין צא"ל למימיו והכא אף שאינו הולך לאיצוד חשיב כח"ל להם לגודל מיעוטן.

ומדברי הר"מ פי"ט וכ"כ נראה דפירש כל סחיטה משום ליצון ולא משום דש והא דאמר אין סחיטה צשיער היינו שאין צהם משום מלצן ומקור דברי רבינו צעור כ' צמ"ע צצחים ל"ד ור"ל דאין כיצום צעור צלא כסכום.

כתב הר"מ פכ"ב הכ"א שתי מטכרות כו' שהרי דעתו שילאו המים, ע"י כ"מ ואלו ע"מ וז"ל שהרי אין דעתו שילאו המים ור"ל דלא ניחא ליה והוא כדעת הערוך ומיהו כיכי דניחא ליה ציליאת